

12/02/2021

Reclamacions de responsabilitat professional a l'Espanya post-Covid19

Investigadors de la Càtedra de Responsabilitat Professional Mèdica i Medicina Legal de la UAB han publicat una carta a l'editor en la revista Legal Medicine sobre la responsabilitat professional mèdica (RPM) relacionada amb la gestió sanitària i el tractament dels pacients afectats per Covid-19. Els autors defensen el paper jugat pel personal mèdic davant una situació per a la qual ni la societat ni el sistema sanitari estaven preparats, i que aquests professionals no han de ser objecte de reclamacions. També consideren que hi ha obstacles importants que dificulten molt que les reclamacions d'RPM contra l'Administració prosperin.

iStock-charliepix

De vegades, sembla no s'hagi entès el que significa una pandèmia mundial i quins són els esforços que diàriament, des de fa mesos, s'estan fent per contenir aquesta situació d'emergència. **S'ha fet palès que la societat i el sistema sanitari no estaven preparats per a la pandèmia de la COVID-19** i a l'afrontar-la s'han plantejat problemes ètics i medico-legals, com l'assignació equitativa de recursos sanitaris, especialment en relació amb la prioritització dels pacients i el racionament dels recursos. Per a això, es van dissenyar documents de consens, periòdicament actualitzats, basats en criteris estrictament mèdics i en valors ètics fonamentals, avalats per scores de decisions clíniques, amb l'objectiu de donar suport als professionals sanitaris en la presa de decisions clíniques crítiques.

A tot el món, els professionals sanitaris han treballat hores addicionals i, independentment de la seva especialització, molts metges i infermeres han estat traslladats als equips mèdics o a les unitats de cures intensives dedicades a la COVID-19. Almenys a l'inici de la pandèmia, **els professionals van arriscar la seva vida a causa de la manca generalitzada d'equips de protecció individual**. De fet, hi ha hagut un clar conflicte entre el deure dels metges d'atendre els pacients i els seus drets a protegir la seva pròpia salut i les seves famílies i éssers estimats.

Malgrat aquest escenari, hi ha qui es planteja la interposició de **reclamacions per presumpta RPM contra metges i metgesses que han estan atenent durant aquesta situació de pandèmia**. Així, d'acord amb el marc normatiu espanyol, es pot reclamar tant al professional com a l'Administració Pública.

Pel que fa a les reclamacions contra el professional, creiem fermament que durant la situació catastròfica de la pandèmia de la COVID-19, els professionals han prestat serveis en situacions no convencionals, sovint en condicions de salut laboral inadequades, realitzant procediments normalment reservats per a professionals amb qualificacions específiques i, de vegades, proporcionant ajuda en instal·lacions que no es consideren centres sanitaris. **S'ha afrontat la situació**

excepcional amb mesures excepcionals, com la incorporació de residents en la seva última fase d'especialització assumint tasques de responsabilitat, el retorn a l'activitat de professionals jubilats o fins i tot la incorporació d'estudiants de medicina per a tasques de suport no assistencial. Per tot això, creiem que és adequat eliminar als professionals sanitaris de qualsevol possibilitat de reclamació per RPM que impliqui actes relacionats amb la cura de la infecció per la COVID-19, sempre que no es derivin d'errors no relacionats amb la situació catastròfica.

Pel que fa a les reclamacions contra l'Administració Pública, el 14 de març de 2020 el RD 463/20206 va declarar l'estat d'alarma a Espanya per gestionar millor la situació de crisi sanitària causada per la COVID-19. El RD es va establir per "afrontar la situació d'emergència sanitària causada pel coronavirus". Això significa que el govern espanyol va predir un augment de la pressió sobre la sanitat que constituïa un escenari catastròfic. En conseqüència, **creiem que hi ha tres obstacles fonamentals que poden evitar que prosperin les reclamacions per RPM contra l'Administració**: 1) la pandèmia de la COVID-19 es pot considerar un cas de força major (que comporta paradigmàticament l'exempció de responsabilitat), 2) l'antijuricitat del dany, per la qual cosa la culpabilitat l'ha de provar el perjudicat, el que requereix una individualització de cada cas i fa encara més difícil demostrar-ho, i 3) la dificultat per establir una relació de causalitat entre els suposats dèficits a la gestió de la crisi per part de l'Administració pública i dels suposats danys específics causats.

Carles Martin Fumadó i Josep Arimany Manso

Servei de Responsabilitat Professional. Col·legi oficial de Metges de Barcelona.

Càtedra de Responsabilitat Professional Mèdica i Medicina Legal de la UAB.

Universitat Autònoma de Barcelona.

carles.martin@comb.cat

Referències

Martin-Fumadó, C., Gómez-Durán, E. L., Benet-Travé, J., Barbería-Marcain, E., & Arimany-Manso, J. (2020). **Liability claims in Spain post-COVID-19: A predictable scenario**. *Legal Medicine*, 47.

<https://doi.org/10.1016/j.legalmed.2020.101745>

[View low-bandwidth version](#)